

Laslo Blašković

REČ UREDNIKA

Da li je poezija, na kraju, postala uobičajena stvar? Zlatno doba svakodnevice, da budem precizniji i patetičniji? Ili *svakidašnja jadikovka*, ako smo svi više skloni presečenim tradicijskim čvorovima i već opisanim krikovima koje, s vremena na vreme, valja ponavljati?

Da li se poezija konačno izravnala sa onim snobovskim spiskom za kupovinu V. K. Vilijsamsa, u kojem još uvek krvare grdne jarebice? Ili je još uvek skandal (ako je on, danas, uopšte održiv i moguć?)

Da li je savremeni pisac (upitajmo se kao nekad *ludi Laza*) – zmaj ili slavuj? U vlasti istorijskog bestelesja, ili pre sklon sentimentalnoj semantičkoj propasti, Alisinom beskonačnom padu? Da li je došao trenutak da se progovori i o aktuelnoj pesničkoj ukletosti?

Da li je u večnoj priči o spasenju uopšte bitan *način*? Poezija ili proza? Je li to lažna raskrznica? Kao da, recimo, ono što pišete, zavisi od onog na čemu pišete. (Uzgred, da li je stvarno, u krajnjoj liniji, svejedno pišete li na laptopu, ili zašiljenim perom iščupanim iz gušćije trtice?)

Da li je tačan vapaj Vojislava Despotova:

*o, zar niko da mi pokaže kako
se piše ispravno pismo pisanja
i kako veliki vicešampioni poezije
treniraju male vicešamione proze?*

Uostalom, postoji li sukob između poezije i proze, ili su obe te senke u *strasnom, unutrašnjem zagrljaju*? Da li je proza viša umetnost – kao što su proglašavali Stendal i Flober? Ili je poezija *über alles* kako su se kleli Gete ili Kokto (da izvučemo samo ta dva imena iz mađioničarskog šešira napučenog strogim formama)? Da li je Vitmen istinit kad je prozni pisac, a lažan kad je svoju veliku prozu poturao kao novu formu stiha (kako je to verovao Pound)? Da li poezija i proza uopšte ne liče jedna na drugu (što je tvrdila Gertruda Stajn), jer je *poezija u suštini izvestan rečnik, a proza u suštini upravo nije rečnik*? Da li bi poslednja knjiga idealne biblioteke zbilja bila antologija pesama u prozi, tog oblika koji u sebi sublimiše čitave romane, predstavljajući suštastveni miro umetnosti (kako su mislili simbolisti)? Ili je, opet, amalgam poezije i proze duboko odvratan i diletantski, kao u tzv. poetskim romanima (osim, naravno, onih pisanih utnulom desnicom kakvog crnjanskog)?

Koliki je stvarni udeo priče u pesmi, a koliki pak poetskog u životu mrava koji su digli ruke od svega? Može li se, napokon, poistovetiti narativno i lirsko?

Da li pisati poeziju i prozu znači živeti dvostruko žiće ili sprovoditi *ideologiju izdajnika*? Disati na nos i usta? Trčati kratku stazu ili maraton? Uživati u lirskoj bigamiji?

Ako je poezija rezervisana za pubertetlije nakrkane vrištećim hormonima, a ozbiljne (*jejtsovske*) godine donose hlad i čistu prozu (kako to u sebi svi misle), šta je sa onima koji jedu iz obe ruke? Ako već pesništvo nije dečja bolest Proze? Ako je proza tek pesnički čar? Ako je nemoguće biti moćan prozaist, a ne biti pesnik?

Uostalom, jezik je uvek isti, zato što je neprestano drugačiji. I u poeziji, i u prozi. Ono što bi trebalo da nas zaista zanima jeste skandal u jeziku, narativna pustolovina koja hoće da prevaziđe život.

Ali ta priča je od ovog sveta i zato, valjda, uskraćena za srećan kraj. Poenta je samo na prvi pogled izostala: otkrićemo je u onom što se naziva užasom praznine, umorom od priče.

Da li tu onda nalazimo početak pesme? Odnosno, Prapočetak. Ili Pravršetak.